

I. BÖLÜM

**AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU'NUN KURULUŞU,
AMAÇLARI, TEMEL PRENSİPLERİ, YAPISI VE ORGANLARI**

İLÂÇ VE ECZACILIK MEVZUATI YÖNÜNDEN AET GERÇEKLERİ VE TÜRKİYE

SUNUŞ

1963 yılında imzalanan Ankara Antlaşması ile birlikte, Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye olmamız yönündeki çalışmalar da gündem edilmeye başlanmıştır.

Ne var ki, aradan geçen 25-26 seneye rağmen, böyle bir adaptasyon için (ki burada ilaç ve eczacılık konularını kastediyoruz) gerekli çabalardan çok azı yerine getirilebilmiştir. Bugün dahi, gerek Sağlık Bakanlığı'nın, gerekse ilgili Devlet Bakanlığı'nın yeterli tetkikleri ve çalışmaları yaptığına da kani değilim. O nedenedir ki, ortada birtakım boşluklar doğmuş, bu boşluklar bazen kulaktan dolma birtakım sözlerle, bazen ise fırsatları kendi menfaatleri doğrultusunda kullanmaya çalışanlarca doldurulmuştur. Bir de buna sık değişen hükümetlerin, ekonomik tedbirleri kendi görüşleri doğrultusunda değiştirmeleri eklenince, ilaç sanayiinde de büyük zikzaklar meydana gelmeye başlamıştır.

6. Bölge Samsun Eczacı Odası olarak, bundan yaklaşık 11 ay kadar önce konu ile ilgili çalışmalarımızı başlattığımızda, her ülkenin kendi sosyo-ekonomik durumuna uygun bazı tedbirleri almış olabileceğini pekâlâ tahmin etmiştik. Ancak, itiraf etmek gerekirse, ülkeler arasındaki farklı uygulamalar tahminlerimizin çok üstüne çıkmıştır, O derece üstüne çıkmıştır ki, üye ülkeler çok az sayıdaki konuda birleşebilmişler, hatta bu birleşmeler sırasında ciddi krizlerin yaşandığı da görülmüştür.

Konu 5 ayrı bölümde incelenmiş ve son bölümde Türkiye gerçekleri dile getirilmiştir.

Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na girmesi zarar mı, yoksa yarar mı getirir? Konumuz kesinlikle bu değildir. Amacımız, AET'ye tam üye olmak yolundaki Türkiye'ye giydirilmek istenen elbise, ülkemizin sosyo-ekonomik durumuyla bağdaşmakta mıdır? Türkiye'ye dayatılan hususlara diğer Topluluk ülkeleri de uymakta mıdır? Bunları görmek ve yetkili mercilere de göstermektir.

Saygılarımla.

Ecz. Akın ÖZBAŞ
6. Bölge Eczacı Odası
Genel Sekreteri

A — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU'NUN KURULUŞU

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran antlaşma (ki bu ROMA ANTLAŞMASI olarak adlandırılmaktadır), 25 Mart 1957'de Roma'da imzalanmış ve 1 Ocak 1958'de de yürürlüğe girmiştir. Avrupa Kömür Çelik Ortaklarının (A.K.Ç.O.) bağladığı F. Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda bu ortaklığın ilk üyelerini teşkil etmektedirler. Daha sonraları üye devletlerin sayısı artmıştır.

B — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU'NUN AMACI

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun amacı, bir ortak pazar kurmak ve üye devletleri birbirlerine yaklaştırmak yoluyla, ortaklık içindeki iktisadi faaliyetleri ahenkli bir şekilde geliştirmek devamlı ve dengeli bir kalkınma sağlamak, istikrarı artırmak, hayat seviyesinin hızla yükselmesini sağlamak ve birleştirdiği devletler arasında daha sıkı ilişkiler kurmaktır.

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran Roma Antlaşmasında ayrıca şunlar da belirtilir :

1 — Ortaklığın Temelleri :

Üye devletler arasında, gümrük vergilerinin, kotalarının kaldırılması ve üye olmayan devletlere karşı ortak tarife uygulanması yoluyla malların serbestçe dolaşması, ortak bir tarım siyaseti güdülmesi, kişilerin serbestçe seyahat etmesi, işçilerin tabiyetlerine dayanan ayırımların kaldırılması ve yerleşme hürriyeti, emek ve sermayenin serbestçe dolaşması, ortak bir ulaşım siyaseti güdülmesi.

2 — Ortaklığın İktisat Siyaseti

Üretimi arttırmaya yardımcı olan teşebbüslerle ürünlerin dağılması veya teknik ve iktisadi gelişmeyi sağlayan teşebbüsler arasındaki anlaşmaların tanınması, üretimi, teknik gelişme ve yatırımı sınırlandırmayı veya pazarları ve hammadde kaynaklarını dağıtmayı veya ticari ortaklar arasında eşit olmayan şartlar kurulmasını öngören teşebbüslerle anlaşmalara gidilmesinin yasaklanması, dampinglerin ve vergi farklılaşmalarının önlenmesi, iktisadi ve sosyal mevzuat arasında yaklaşmanın sağlanması.

C — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU'NDA TEMEL PRENSİPLER

Roma Antlaşması süresiz bir zaman için yapılmış ve bir revizyon usulü öngörülmüştür. Her Avrupa devleti eski üyelerin de onaylaması şartıyla topluluğa üye olmayı isteyebilir. Topluluk, bütün üçüncü devletlerle veya devletlerarası teşkilatlarla özel antlaşmalar yapabilir.

Ortak pazarın 10 yıllık bir geçiş dönemi içinde gerçekleşmesi için, belirli aşamalar konulmuştur. Bu süre, 15 yıla çıkartılabilmekte, çeşitli üye devletlerin bazı özel menfaatleri gözönünde tutularak birtakım korunma hükümleri de öngörülmektedir.

D — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU'NUN YAPISI VE ORGANLARI

Avrupa Ekonomik Topluluğu hukuki bir kişiliğe sahiptir ve devletlerarası bir statüsü vardır. Kurumları çok karışıktır. Avrupa Parlamentolar Meclisi karşısında sorumlu bir Komisyona sınırlı düzenleme ve yasama yetkileri tanınmıştır. Fakat gerçekte, yürütme ve yasama yetkileri, yalnız Roma Antlaşması çerçevesindeki girişimler, taahhütlerle sınırlandırılmış bir çeşit senatonun elindedir. Bu, her üye devletin bir bakanıyla temsil edildiği kararlarını oybirliğiyle veya büyük bir çoğunlukla alan bir Konseydir. Komisyon ve Konsey, mesleki ve teknik nitelikte çeşitli istişari kurumların yardımından yararlanır. Ekonomik ve Sosyal Konsey, Para Komitesi ve ve Ulaştırma Danışma Komitesi, Avrupa Sosyal Fonu, Denizaşırı Ülkeler Kalkındırma Fonu gibi.

Ayrıca AET, (diğer Avrupa ortaklaşmalarında da olduğu gibi) şu ortak kuruluşlara sahiptir :

1 — Avrupa Parlamentosu

Üye devlet parlamentolarından seçilen 142 üyeden oluşmaktadır.

2 — Adalet Divanı

Hükümetlerin tümü tarafından 6 yıl süreyle seçilen 7 yargıç ile 2 savcıdan meydana gelir. Görevi, antlaşmaların uygulanmasında kanuna saygıyı sağlamaktır. Kararlarına itiraz edilemez. Topluluk üyelerinin toprakları üzerinde doğrudan doğruya icra yetkisi vardır.

(Bununla birlikte, teorik olarak böylesine kuvvetli bir yaptırım gücünün yeterince kullanılıp kullanılmadığı ilerideki sayfalarımızda görülecektir.)

3 — Avrupa Üniversitesi

Floransa'da 250 öğrencisi bulunmakta (dökümantasyonumuzun tarihlerine göre) ve çeşitli üye ülkelerde yüksek öğretim şubeleri açmaktadır.

E — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU VE TÜRKİYE

Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye arasında ortaklık yaratan anlaşma, 12 Eylül 1963'te Ankara'da imzalanmış ve 1 Aralık 1964'de yürürlüğe girmiştir.

Bu antlaşmanın hedefi, birbirini takip eden 3 dönem sonunda Türkiye'nin topluluğa tam üye olmasıdır.

1 — Hazırlık Dönemi

1 Aralık 1964'de başlamıştır. Süresi en az 5, en çok 10 yıldır. Bu dönemde başarılacak iş, Türkiye'yi geçiş dönemine hazırlamaktır. Bu amaçla, Ortak Pazar 175 milyon dolarlık kredi yardımıyla bulunmayı ve bazı ihraç mallarımıza kolaylıklar tanımayı taahhüt etmiştir.

2 — Geçiş Dönemi

12 yıldır. Bu dönemin sonunda başarılacak iş, Türkiye ile AET arasında bir gümrük birliğini tedricen kurmaktır.

3 — Son Dönem

Hedefi gümrük birliğinin tamamlanması, tarafların ekonomik siyasetleri arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesidir. (Örneğin 1987'de bu anlaşmalar çerçevesinde 17-22 yıl sonra, Türkiye'nin AET'na tam üye olması beklenirken, bu süre 1992'ye ertelenmiştir.